

Kulcsár Gabriella laudációja (Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat, Kuzsinszky-éremhez)

Kulcsár Gabriella akkor született, amikor én érettségiztem. Annak a bronzkoros új generációnak az egyik képviselője, akik Bóna István halála után, kellő felkészültséggel, a legérzékenyebben reagáltak az európai kutatási irányokra.

Tanulmányait az ELTE BTK régészet szakán végezte 1990–1996. között. Ezalatt 3 évig kulturális antropológiát, 4 évig asszirológiát is hallgatott. Szakdolgozatát Kakucs-Balla dombvályai kultúrák tell-településéből írta, ahol Poroszlai Ildikó vezetésével végzett ásatást egyetemi hallgatóként.

Egyetemi tanulmányai befejezése után PhD képzésben vett részt 3 évig Bóna Istvánnál. Ezzel egyidőben került intézetünkbe 1996-ban, ösztöndíjas gyakornokként. Kulcsár Gabi pályája a kutatói életpálya lépcsőfokain haladva, törések nélkül alakult. Tudományos segédmunkatársa, majd tudományos munkatársa, 2004-től főmunkatársa lett a Régészeti Intézetnek, jelenleg az őskori témacsoport vezetője. Bolyai ösztöndíjas kutató, több hazai pályázat részt vevője illetve vezető kutatója és nemzetközi projektek részt vevője illetve hazai vezetője is.

Még gyakornok korában, 2000–2001-ben megszakításokkal összesen 9 hónapot tölthetett DAAD-MÖB ösztöndíjjal Heidelbergben Joseph Maran professzornál, amely jó alapot nyújtott a nemzetközi kapcsolatok kiépítéséhez. Kulcsár Gabriella rendszeresen részt vesz előadásaival, posztereivel nemzetközi konferenciákon az EAA magyar tagozata tagjaként.

Egyetemi hallgatóként Pest megyében vett részt ásatásokon Poroszlai Ildikó és Simon László mellett (Százhalombatta, Dabas, Ócsa, Kakucs, Újhartyán, Dunakeszi, Gomba-Várhegy) különböző korszakok településeinek feltárásában. Intézeti munkatársként az M7 Somogy megyei szakaszán Balatonszemes–Bagódombon Kiss Viktória munkatársa volt, önálló ásatásvezetőként Ordacsehi–Kis-töltés kapcsolódik a nevéhez.

Széles érdeklődésű, megalapozott tudású kutató, akinek a források felkutatása legalább annyira fontos, mint a számos tudományterületet integráló, modern interpretáció. Tudatosan építi tudományos programjait, figyelve az európai kutatási trendekre, pályázati és publikációs lehetőségekre is.

Kulcsár Gabriella a közép-európai bronzkorkutatás ismert és elismert kutatója.

Kutatási területe elsősorban a korai bronzkor időszaka a Kárpát-medencében. PhD dolgozata is ezzel a problémakörrel foglalkozott. *A Kárpát-medence kora bronzkori problémái a Makó-Kosihy-Čaka- és a Somogyvár-Vinkovci-kultúra időszakában* címmel írott disszertációját 2003-ban védte meg. A munka átdolgozott, továbbfejlesztett változata 2009-ben jelent meg az Intézet könyvsorozatának 23. köteteként.

Kulcsár Gabriellát a Makó és Somogyvár-Vinkovci kultúrákon túl a harangedényes időszak is intenzíven foglalkoztatja, ahogyan a késő rézkort lezáró kurgán-művelődés, a Yamnaja kultúra is. Az ún. kurgán-program egyik résztvevője is volt, jelenleg egy projekt vezetője a témában, amelyet a Visegrádi Alap is támogat.

2009-től – az intézeti tradíciókat folytatva – új területen, a Pest megyei Kakucs és a Benta-völgyben kezdett mikroregionális és társadalomrégészeti kutatásokba. A program a középső bronzkorig terjedő időszak településtörténetét vizsgálja különböző módszerekkel egy kisebb, de kulcsfontosságú régióban az erre a programra szervezett teammel. A projektet az amerikai

Wenner Gren Foundation, a lengyel nemzeti kutatási program és a Visegrádi Alap is támogatja.

Kulcsár Gabriella hazai és külföldi szerzőtársaival elsősorban arra keresi a választ, hogyan határozhatók meg nagyobb térségekben regionálisan és ezeken belül, mikroregionálisan a bronzkor különböző időszakában a települési struktúrák? A társadalomrégészet egyik fő irányzata a települések kutatását jelenti különböző tudományágak bevonásával a háztartások szintjétől a teljes mikrorégióig. A legfontosabb kérdés, hogy léteztek-e kiemelkedő, központi települések, megfigyelhetők-e különbségek a központi települések és az azokhoz csatlakozó kisebb-nagyobb, önálló falvak régészetileg kimutatható, belső szerkezetének elemeiben. Megfigyelhető-e valamiféle hierarchia a települések között, amely a korabeli társadalom hatalmi struktúráját is tükrözheti a területi befolyás alapján, vagy egyenrangú közösségek közötti kapcsolatrendszerekkel számolhatunk, azaz heterarchia érvényesült. A team eddigi munkájának előzetes eredményeit nemzetközi konferencián ismertették, és az Oxbow megkeresésére hamarosan publikálhatják.

Kulcsár Gabriella nemcsak megbízható, egyenletes teljesítményt nyújtó kutató, hanem környezete problémáira is érzékeny, a közösségért dolgozó ember. Kiegyensúlyozott, jókedvű, finom humorral megáldott kolléga, akire mindig lehet számítani. Önzetlen és segítőkész, mindig azért fáradozik, hogy a többségnek, a közösségnek jó legyen a közérzete. Nagyon sokat dolgozott az intézeti honlap arculatának, tartalmának kialakításán, intézeti szervezője a Tudomány Ünnepeinek és a sajtóhírekért felelős kapcsolattartónk is egyben. Team vezetőként is csapatépítő, a témában dolgozó munkatársakkal együttgondolkodó csapatjátékos. Mindezekon kívül szerkesztője az Ősrégészeti Leveleknek, tagja az OTKA Régészet zsűrinek, az Ásatási Bizottságnak, továbbá az Ősrégészeti Társaságnak, a Magyar Régész Szövetségnek.

Tudományos teljesítményünket néhány éve a Magyar Tudományos Művek Tára őrzi. Az itt nyilvánosan elérhető adatok szerint Kulcsár Gabriella 1 könyv szerzője, 3 kötet társszerkesztője, összesen 57 publikáció szerzője, ebből 2013-ban 10 munkája látott napvilágot, köztük két könyv, amelyeknek egyik szerkesztője volt.

A Kuzsinszky Éremmel kitüntetett régészek között a fiatalabb korosztályhoz tartozik. Eddigi munkássága, tudományos teljesítménye, szakmai elismertsége alapján nem kétséges, hogy rászolgált erre az elismerésre.

Szakmai sikeressége mellett kétgyerekes anyuka, háztartást vezető feleség. Fiait edzésre, különórákra viszi, segíti az óvodai és iskolai feladatok megoldásában, s részt vesz a szülői munkaközösség munkájában is. Munkabírása, teljesítménye jó példája annak, hogyan lehet az önmegvalósítást és a családi kötelezettségeket női kutatóként összeegyeztetni, harmonikussá tenni.

Kérem, engedjék meg, hogy a Kuzsinszky Éremhez elsőként gratuláljak neki nagy szeretettel, további sikereket kívánva munkájához és magánéletéhez egyaránt.

Budapest, 2014. március 24.

Bondár Mária CSc,
Kuzsinszky Érmes (2010)